

Література

1. Історія криз // Контракти. — 2008. — № 5. — С. 22—23.
2. Гладун Т.М., Домарадзька Г.С., Русина Н.С. Причини та футурологія сучасної світової валютно-фінансової кризи // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» — 2009. — № 657. — С. 468–474.

Голян В. А.,

д.е.н., професор,

ДУ «Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку НАН України»,

Андрощук І. І.,

аспірант,

Луцький національний технічний університет

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ВОДОГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЕКТАМИ

Кошти Державного та місцевих бюджетів і власні кошти підприємств на сьогодні залишаються основними джерелами інвестування проектів модернізації та реконструкції системи водопостачання і водовідведення, а також відтворення, відновлення і охорони водних ресурсів. Інституціональне підґрунтя інвестиційного забезпечення сфери водокористування не сприяє залученню коштів приватних підприємницьких структур і міжнародних фінансово-кредитних установ, що не дає можливості повною мірою здійснювати техніко-технологічну перебудову об'єктів водогосподарської та водоохоронної інфраструктури. У зв'язку із значним кумулятивним впливом світової фінансової кризи на вітчизняну економіку та відсутністю відповідних стимулів в латентному стані перебуває формування позабюджетних фондів відтворення, відновлення та охорони водних ресурсів.

Керівники водогосподарських організацій, на які покладені обов'язки реалізації державної політики в галузі раціонального використання водних ресурсів і розвитку водного господарства, керуються стереотипами, сформованими в умовах командно-

адміністративної економіки та в перехідний період, коли реалізація запланованих водогосподарських і водоохоронних заходів прив'язувалася виключно до обсягів бюджетного фінансування. Даний фактор і запрограмував відомчий підхід до виконання керівниками водогосподарських організацій функцій управління водогосподарською та водоохоронною діяльністю без ініціатив, які дозволили б залучати до фінансування проектів відтворення, відновлення та охорони водних ресурсів фінансово-кредитні установи, підприємницькі структури, громадські організації та грантові кошти. З огляду на сказане, диверсифікація джерел інвестиційного забезпечення розширеного відтворення техніко-технологічної бази водопостачання та водовідведення має стати однією з основних складових системи антикризового управління водогосподарськими проектами.

Потенційними джерелами інвестиційного забезпечення реалізації водогосподарських проектів виступають: кошти іноземних підприємницьких структур, урядів іноземних держав, міжнародних фінансово-кредитних структур, у тому числі у рамках фінансування глобальних екологічних проектів, передбачених природоохоронними конвенціями; кошти акумульовані в результаті реалізації угод між суб'єктами водогосподарської діяльності та підприємницькими структурами на основі угод державно-приватного партнерства; кошти, отримані в результаті продажу облігацій місцевої позики та іпотечного кредитування під заставу земель нероздільно з водогосподарськими об'єктами та гідротехнічними спорудами; кошти, накопичені суб'єктами водогосподарського підприємництва внаслідок розширення спектра надання водогосподарських та екосистемних послуг на платній основі.

Низька інвестиційна привабливість водогосподарських об'єктів, які знаходяться на базі Держводагентства України, інших міністерств і відомств, комунальних і приватних підприємств, не дозволяє нарощувати обсяги залучених коштів іноземних підприємницьких структур, яких відлякує значна кількість ризиків, пов'язаних з окупністю проектів модернізації водогосподарської та водоохоронної інфраструктури. Патологічна пасивність і високий рівень корумпованості вітчизняних органів влади не сприяє зацікавленості урядів іноземних держав інвестувати проекти оновлення водогосподарської та водоохоронної інфраструктури, екологічної реабілітації магістральних водотоків і примноження водно-ресурсного потенціалу у вододефіцитних районах. Поодинокі приклади активної участі урядів іноземних держав і міжнародних фінансово-кредитних структур в інвестуванні проектів реінжинірингу систем водопостачання та водовідведення, проектів по підвищенню якості питного

водопостачання не отримують належного інституціонального супроводу для поширення у переважну більшість регіонів України.

Не використовує український уряд та органи місцевого самоврядування тих потенційних можливостей, які існують для отримання значних обсягів фінансових ресурсів для екологічного оздоровлення природних водних об'єктів і покращення умов водозабезпечення окремих секторів національного господарства у зв'язку з фінансуванням глобальних екологічних проектів, передбачених природоохоронними конвенціями. Враховуючи той факт, що Україна безпосередньо межує з Європейським Союзом, де ряд інституцій спеціалізується на фінансуванні проектів екологізації водокористування, існують значні потенційні можливості для залучення значних інвестицій у модернізацію і реконструкцію спрацьованих об'єктів водогосподарської інфраструктури та відтворення природних водних об'єктів на територіях з підвищеним техногенним впливом.

Відомча підпорядкованість інституціональних суб'єктів водогосподарської діяльності, низька інвестиційна привабливість індустрії осушувальних і зрошувальних меліоративних систем, високий рівень спрацювання основних фондів у системах комунального водопостачання та водовідведення, низька мотивація промислових підприємств до впровадження оборотних систем водопостачання вимагають встановлення партнерських відносин між суб'єктами водогосподарського підприємництва (як правило державними та комунальними підприємствами) та суб'єктами приватного підприємництва, що дозволить залучити інвестиційні ресурси приватного бізнесу в не надто прибуткову галузь національного господарства і позбавитись адміністративно-командного підходу до фінансування водогосподарських і водоохоронних проектів [1]. Партнерські відносини між суб'єктами водогосподарського підприємництва та приватним бізнесом найдинамічніше можуть розвиватися на основі укладання угод державно-приватного партнерства, де чітко виписуються зобов'язання сторін, терміни передачі у користування об'єктів водогосподарської інфраструктури та природних водних об'єктів, принципи нарахування платежів за використання комунального і державного майна, принципи реінвестування прибутку, отриманого внаслідок надання водогосподарських та екосистемних послуг.

Дієвим засобом накопичення фінансових ресурсів для інвестування водогосподарських і водоохоронних проектів варто вважати випуск облігацій місцевої позики, що дозволить акумулювати кошти в спеціальному фонді для модернізації систем комунального во-

допостачання та водовідведення, а також реконструкції гідротехнічних споруд в зоні осушувальних меліорацій та активного ведення зрошуваного землеробства. Розглядається також варіант отримання фінансових ресурсів для модернізації меліоративних та іригаційних систем шляхом отримання цільового іпотечного кредиту на основі надання під заставу сільськогосподарських угідь нероздільно з водогосподарськими об'єктами та гідротехнічними спорудами, які потребують оновлення.

Нарощення потенціалу власних коштів суб'єктами водогосподарської та водоохоронної діяльності пов'язується з розширенням спектра надання водогосподарських та екосистемних послуг на платній основі. В першу чергу це стосується надання послуг для суб'єктів аграрного підприємництва щодо проведення берегоукріплювальних робіт і меліоративних заходів, спрямованих на покращення гідрологічного режиму ведення сільськогосподарського виробництва, попередження шкідливої дії вод, створення умов для розвитку рибиництва.

Література

1. Голян В. А. Державно-приватне партнерство в інституціональній архітектоніці водокористування: світовий досвід та вітчизняні реалії / В. А. Голян // Агросвіт. — 2009. — №5. — С. 8–15.

Гринько Т. В.,

д.е.н., доцент,

Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

За сучасних умов більшість суб'єктів господарювання зіткнулися з проблемами функціонування і розвитком кризових ситуацій. В цих умовах традиційні методи управління стають не ефективними, оскільки орієнтовані на стабільні умови функціонування. удосконалення системи управління обумовлює появу та актуальність концепції антикризового управління. Сьо-